

TÜRK DÜNYASININ ORTAK GELENEK VE GÖRENEKLERİ

Türklerin sosyal hayatında gelenek ve görenekler önemli yer tutmaktadır. Günlük hayat içinde doğum, evlenme, cenaze, bayram gibi önemli olaylarla ilgili binlerce yıllık gelenekler günümüzde de sürdürülmektedir. Yöresel farklar olmakla beraber bu geleneklerin ana hatlarıyla Türk dünyasının büyük kısmında varlığını koruduğu görülmektedir.

Türklerin sosyal hayatında doğum ve evlenme çok büyük öneme sahiptir. Türk dünyasında doğum öncesi ve doğumu takip eden süreçte bebeğin tuzlanması, kırklanması, doğum hediyesi getirilmesi gibi birçok ritüel içeren gelenekler yüzlerce yıldır devam etmektedir. Türklerde evlenme sosyal hayatta çok önemlidir. Kız isteme, söz kesme, kına gecesi, düğün ve düğün sonrasıyla ilgili yöreden yöreye farklı ritüeller olsa da Türk dünyasında ortak gelenekler sürdürülmektedir.

Türklerin sosyal hayatında cenaze törenleri de önemli yer tutar. İslamiyet'le beraber Türklerde ölü gömme gelenekleri değişse de önemli şahsiyetler için yapılan büyük kurganların yerini türbeler almış, mezarlara taş dikme geleneği sürdürülmüş ve atalara saygı kültü kısmen devam etmiştir. Günümüzde Türk dünyasında önemli tarihî şahsiyetlere ait yüzlerce türbe vardır ve bu türbeler sürekli ziyaret edilmektedir (Görsel 7.12).

Görsel 7.12: Hoca Ahmet Yesevi Türbesi
(Türkistan-Kazakistan)

Türklerin sosyal hayatında bayramlar önemlidir. İslam öncesi dönemde yılbaşı olarak kabul edilen baharın başladığı 21 Mart Nevruz gününde ve yazın başında toplandığı, dinî törenlerin yapıldığı, kurbanların kesildiği, eğlencelerin düzenlendiği bilinmektedir. Günümüzde de Türk dünyasında kutlanan **Nevruz Bayramı** ile Anadolu ve Balkanlarda kutlanan **Hıdırellez Bayramı**'nın bu geleneklerin devamı olduğu ifade edilmektedir. Günümüzde de Türk dünyasında **Ramazan** ve **Kurban Bayramı** ile bağımsız Türk devletlerinin kuruluş günleri gibi önemli günler çeşitli törenler ve eğlencelerle kutlanmaktadır.

Türklerin sosyal hayatında yemin (ant) törenleri önemli yer tutmaktadır. Türklerde karşılıklı güven çok önemlidir. Geçmiş dönemlerde bu güven; kişiler, beyler veya hükümdarlar arasında **ant içmek** adı verilen bir yemin (ant) töreni ile sağlanırdı. Ant töreni çoğunlukla kendi kanlarını karıştırdıkları bir içeceği aynı kaptan içerek veya bir silah üzerine yemin ederek gerçekleştirilirdi. Ant içerek dostluğunu pekiştiren kişiler ise birbirini kan kardeşi olarak tanımlardı. Günümüzde de önemli işlere başlanırken yapılan yemin törenlerinin eski ant içme geleneğinin devamı olduğu söylenebilir.

Türklerin sosyal hayatında eğlence ve spor önemli yer tutmaktadır. Avlanmak, at yarışı, okçuluk, cirit, güreş Türklerin ortak geleneksel sporlarıdır (Görsel 7.13). Bayram ve düğünlerde spor müsabakaları, müzikli eğlenceler tertip etmek eski bir gelenektir. Halay, zeybek, horon gibi birlikte hareket edilen oyunlar oynanması başlıca Türk eğlence geleneklerindendir.

Görsel 7.13: Geleneksel yağlı güreş müsabakaları